

PAR UZŅĒMUMU

► MĒS PIEDĀVĀJAM

Sēklas sīkfasējumā
Sēklas profesionāliem
audzētājiem
Maura zālieni
Lopbarības zālāji
Kasetes un podiņi
Delta Green zemeņu stādi
DCM mēslošanas līdzekļi

KĀ MŪS ATRAST

AKTUALITĀTES

SAITES

Delta Green zemeņu stādi : FRIGO zemeņu dēsti

Delta Green zemeņu stādi

FRIGO zemeņu dēsti

"Frigo" zemeņu dēsti jeb jauna tehnoloģija zemeņu audzēšanā

Nemitīgi atjaunot izejmateriālu arī zemeņu stādījumos ir absolūta nepieciešamība, lai iegūtu augstas ogu ražas. Jāņem vērā, ka izejmateriāla izviršana notiek ļoti ātri. Izmēģinājumos dažādās valstīs ir novērota milzīga starpība dažādos veidos atjaunoto augu ražībā. Ražības rādītāji par 100% atšķiras stādiem, kas iegūti no ražojošajiem augiem, salīdzinot ar "Frigo" tehnoloģijas stādiem, kas iegūti Nīderlandē.

Frigo zemeņu stādu audzēšana

Zemeņu stādu audzēšana, atbilstoši *Frigo* tehnoloģijai, iespējama tikai klimatiskajā zonā, kur ziemas nav pārāk aukstas, jo jaunie dēsti vai stādi jānovāc novembra, decembra un janvāra mēnešos. Mātes augi jauno *Frigo A* vai *Frigo A⁺* (atkarībā no sakņu kakliņa izmēra) dēstu ražošanai tiek izstādīti iepriekšējā gada pavasarī vai rudenī.

Frigo stādi tiek iegūti tikai no elites materiāla, kas tiek atlasīts laboratorijā, tālāk audzēts siltumnīcās, kur iespējams nodrošināt nepieciešamos audzēšanas apstākļus.

Vairākkārtīgi augus pārbauda laboratorijā uz vīrusu klātbūtni. Pēc gada no šiem kvalitatīvajiem augiem izaudzētos stādus atkal izstāda siltumnīcās, lai iegūtu stādāmo materiālu kvalitatīvu jaunstādu ražošanai īpaši sagatavotā laukā. *Frigo* dēstu audzēšanas laikā rūpīgi seko zemeņu slimību simptomiem un, nepieciešamības gadījumā, veic augu aizsardzības pasākumus, nepieciešamības gadījumos miglojot. Tūlīt pēc mātesaugu izstādīšanas Holandē veic miglojumus ar fungicīdu Aljets 80 p.s. (*Alliette*) un pēc 3 nedēļām miglojumu tiek atkārtoti ar nolūku, lai iegūtu no serdes puves (*Phytophthora cactorum*) tīrus augus. Audzēšanas laikā vēl var tikt veikti nepieciešamie miglojumi izvēloties citus augu aizsardzības līdzekļus, lai pilnībā pasargātu augus no šīs postošās slimības.

Pēc piecu gadu rūpīga darba stādi ir gatavi nosūtīšanai pircējiem. Jāpiezīmē, ka visā šai audzēšanas laikā ogas no šiem augiem neiegūst!

Frigo zemeņu stādu sagatavošana

Pēc dažām aukstām novembra naktīm uzsāk jauno *Frigo* dēstu novākšanu. Sākumā izrok visu mātesaugu ar stīgām, kuras pēc tam atdala, jaunus dēstus sašķirot pēc nepieciešamajiem izmēriem - atbilstoši sakņu kakla izmēriem. *Frigo A* grupā atlasa zemeņu stādus, kuru sakņu kakla diametrs ir 8...14 mm, virs 14 mm stādi klasificējas kā *A⁺* kategorijas augi. Mātesaugi tālāk vairs netiek izmantoti.

Pēc šķirošanas tos ievieto jaunās koka kastītēs pa 500...600 stādiņiem katrā. *A⁺* izmēra augus ieliek kastītēs pa 250...300 gab. Stādus uzreiz pēc šķirošanas atdzesē īpašā iekārtā līdz 0°C grādiem. Kad šī temperatūra sasniegta, augus pārvieto uz noliktavu, kur aukstumiekārta tiem nodrošina -1,5 °C visā uzglabāšanas laikā. Noliktavā augi atrodas no decembra līdz brīdim, kad tie uzsāk ceļu pie profesionāliem zemeņu audzētājiem t.i. no aprīļa līdz jūnijam.

Frigo zemeņu stādi ražošanas platībās

Frigo A un *A⁺* grupas stādus izstāda uzreiz pēc pavasara saliem atklātā laukā, dobēs vai vagās 35 000...45 000 stādu uz hektāra. Jau pēc astoņām nedēļām tie dod nelielu ražu 150...200 gramu no katra auga. *A⁺* ir lielāki, bet arī tos izstāda 35 000...45 000 stādu uz hektāra. Arī *A⁺* kategorijas stādi dod pirmo ražu pēc 8. nedēļām, bet tā, atšķirībā no *A* grupas stādiem ir augstāka 250-300 g no viena stāda, jeb 10-13 t no ha. Otrajā augšanas gadā iegūst jau normāli ražojošam laukam atbilstošu ražu. *Frigo* dēstus ogu iegūšanai izmanto vidēji 3 gadus. Audzējot ilgāk par trim gadiem, augi vairāk zied un ražot sīkas ogas. Labākajās Somijas

meklēt

zemeņu audzētājsaimniecībās katru gadu ierīko jaunus, *Frigo* tehnoloģijai atbilstošu, zemeņu stādījumus, nodrošinot nemitīgu, jaunu, veselīgu, labi ražojošu augu atrašanos aprītē. Zemeņu ražas šais saimniecībās pieaugušas no 4 t līdz pat 12 t no hektāra. Dažkārt iegūstot pat vēl lielākas!

Bez tam ražoti, piedāvāti un stādīšanai sagatavoti tiek arī īpaši jaunstādi - „gaidāmie” zemeņu stādi. Arī šie „gaidāmie” stādi ir audzēti izmantojot *Frigo* tehnoloģijas elementus, izstādot laukā, no vecākaugiem atdalītos jaunus stādus jūlija beigās, augusta pirmajās divās nedēļās, 1,50 m platās dobēs. Jaunos stādījumus dobē audzē līdz oktobra beigām, novembra sākumam, lai tie vienmērīgi pieņemtos apmēros un sasniegtu sakņu kakliņa diametru 18-24 mm. Šie nobriedušie un spēcīgie dēsti jau pirmajā ražas gadā, pārstādīti plēves tuneļos vai atklātā laukā, dos 350-400 g kvalitatīvu ogu no viena stādiņa. Labākais stādīšanas laiks šiem stādiem ir aprīļa beigas, maijs.

Dēstiem to transportēšanas laikā vēlams nodrošināt -1,5 °C un lēnu atkausēšanu uzreiz pirms to izstādīšanas. Nedrīkst ļaut stādiem iekalst! Stādot dēstus dobē, uz lauka jāņem līdzi tikai tik daudz stādu, cik var izstādīt īsā laika sprīdī. Atlikušās kastes ar stādiem jānovieto paēnā, vai jāapsedz. Labāk doties pēc stādiem paēnā vairākkārt nekā ļaut tiem apžūt saulē un vējā!

Pirms stādīšanas stādus Holandē iemērc *Allitte* šķīdumā, lai pasargātu no serdes puves (*Phytophthora cactorum*) sēnīšu infekcijas.

Vēl labāk būtu, ja šādu miglojumu atkārtotu pēc 3 nedēļām. *Frigo* stādu sakņu sistēma ir ļoti labi attītīta un spēcīga. Stādot, jā rūpējas lai saknes maksimāli tiktu vienmērīgi izklaidētas un nekrustotos. Pirms stādīšanas nedrīkst apgriezt garās saknes, jo tas var izraisīt infekciju! Stāda sakņu kaklam vienmēr jāatrodas virs augsnes, nekad zemē, jo tad augs nīkuļos vai aizies bojā.

Uzreiz pēc iestādīšanas jāsāk stādījuma laistīšana. *Frigo* stādiem augšanas sākuma posmā ūdens nepieciešams it īpaši. Vislabākais uzsākt laistīšanu, dodot augiem 20-25 mm, pēc tam 10 min. katru stundu laistīt, līdz augi nostiprinās jauno sakņu sistēmu. Jauno sakņu attīstībai jānotiek vienmērīgi reizē ar jauno lapu augšanu. Ja netiks nodrošināta pietiekama un vienmērīga ūdens padeve, nevienmērīgi attīstīsies arī saknes un lapas. Problēmu var radīt tas, ka sausos laika apstākļos, vēl pilnīgi neatjaunojušās saknes, nespēs ātri nodrošināt caur lapām izvaikojušā ūdens zudumus. Nepietiekamā ūdens apgāde uzreiz pēc stādu izstādīšanas ir lielākā iespējamā kļūda, ko varam veikt.

Pēc tam, kad augs jau ir iesakņojies, vēlams celiņus starp rindām noklāt ar salmiem, kas nodrošinās ogu tīrību un pasargās augus no slimību ierosinātājiem. Kā arī veikt citus nepieciešamos augu aizsardzības pasākumus, miglojot pret zemeņu pelēko puvi un miltrasu.

Pēc ražas novākšanas, septembrī jānogriež zemeņu stīgas, lai tās augam neatņemtu pārāk daudz enerģijas. Holandē zemenes šī iemesla dēļ miglo, piemēram, ar preparātu Basta.

Latvijas apstākļiem par piemērotākajām varam uzskatīt šķirnes Polka, Honeoye (agrā) un Sonata, Elsanta. Sonata ir jauna šķirne, tās garša līdzinās šķirnei Polka, ļoti izteikta augļa krāsa, mazliet gaišāka kā Polkai, ilgāk uzglabājama pēc novākšanas, apmēram vienu nedēļu, kas šai šķirnei pagarina tās realizācijas laiku un varētu palielināt lielveikalu ieinteresētību šīs šķirnes realizācijā. Vēlākai produkcijas ražošanai noder zemeņu šķirne Florence, kas ražo vidēji sarkanas, pievilcīgas un izlīdzinātas formas ogas. Audzēšanai siltumnīcās, plēves tuneļos labākās un ieteicamākās būs šķirnes Elsanta un Sonata.

Lai *Frigo* zemeņu dēsti demonstrētu tehnoloģijas priekšrocības tie arī pilnvērtīgi jāturpina mēslojot un jālaista augšanas laikā.